

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. K.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **M. M.**, bývajúcemu v B., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 318/2010, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2011 sp. zn. 4 Co 65/2011, 4 Co 70/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V uzneseniami z 18. januára 2011 č.k. 7 C 318/2010-51 a sp. zn. 7 C 318/2010-55 žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol jeho žiadosť o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní o dovolaní, ktoré podal proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 20. decembra 2010 sp. zn. 9 Co 461/2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 29. novembra 2010 č.k. 7 C 318/2010-18 o zamietnutí návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia. Pokiaľ ide o rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi, svoje rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich z výsledkov šetrení osobných (rodinných, sociálnych), majetkových a zárobkových (resp. príjmových) pomerov žiadateľa, ktoré podľa jeho názoru neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a mal za to, že v danom prípade ide o bezúspešné uplatňovanie práva ako v konaní o nariadenie predbežného opatrenia tak v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu (§ 138 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovi neustanovil advokáta na jeho zastupovanie v dovolacom konaní, lebo v danom prípade neboli

splnené podmienky v zmysle § 30 O.s.p., keďže u žalobcu neboli zistené predpoklady na oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 138 ods. 1 O.s.p.

Na odvolania žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. februára 2011 sp. zn. 4 Co 65/2011, 4 Co 70/2011 napadnuté uznesenia potvrdil. Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutia súdu prvého stupňa sú vecne správne, lebo súd prvého stupňa správne posúdil, že zistené pomery žiadateľa neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ako i že žalobca nesplnil ani druhú podmienku pre priznanie oslobodenia stanovenú v § 138 ods. 1 O.s.p., a to že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Nakoľko u žalobcu neboli splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, správne súd prvého stupňa nevyhovel jeho žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov na jeho zastupovanie v dovolacom konaní, keďže oslobodenie od súdnych poplatkov je predpokladom na postup podľa § 30 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, v ktorom navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov oboch stupňov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že tým, že súdy mu nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovili mu advokáta, ktorý ho bude zastupovať v dovolacom konaní, mu odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Nesúhlasil so záverom oboch súdov, že nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov a že v konaní ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Postupom a rozhodnutiami oboch súdov bol vytvorený stav, ktorý mu bráni v prejednaní jeho veci pred nezávislým a nestranným súdom.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutie z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval

vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodit' z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobca netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľ tvrdí, že pri rozhodovaní o ním podaných žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho – zákonu sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p. a § 30 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a o neustanovení zástupcu z radov advokátov žalobcovi v dovolacom konaní nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať. Tento záver vyplýva z toho, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku a podmienok pre ustanovenie zástupcu účastníka konania súdom). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho

postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa sudy dopustili porušenia procesných oprávnení žalobcu majúcich za následok odňatie mu možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že mu nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovili zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobcu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže procesná prípustnosť dovolania žalobcu proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorými boli potvrdené uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi a o neustanovení mu zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, nevyplýva ani z § 239 ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol toto jeho dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. júna 2011

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková